

6. PERSONLIG ASSISTANSE - PRAKTISK BISTAND, OPPLÆRING OG STØTTEKONTAKT

6.1 LOVGRUNNLAG

Personlig assistanse, herunder praktisk bistand, opplæring og støttekontakt er hjemlet i lov om helse- og omsorgstjenester § 3-2 punkt 6, bokstav b.

6.2 MÅLSETTING

- Praktisk bistand / opplæring skal bidra til at tjenestemottaker blir mest mulig selvhjulpen / selvstendig i dagliglivet og /eller får hjelp til daglige gjøremål for å kunne bo i egen bolig så lenge som mulig.
- Forebygge behov for andre tjenester.
- Støttekontakt skal bidra til at tjenestemottaker får en meningsfull fritid og samvær med andre.
- Tjenesten skal ytes med stor grad av brukermedvirkning og brukerstyring.
- Tjenesten skal baseres på en individuell og helhetlig vurdering av pasient / brukers behov

6.3 KRITERIER FOR TILDELING

- All tildeling av tjenester blir gjort på bakgrunn av en kartlegging av funksjonsnivået (IPLOS), helsetilstand og etter individuell / tverrfaglig vurdering.
- Søker har psykiske, sosiale og /eller fysiske funksjonshemminger. Det skal foreligge eventuelle helseopplysninger som tilsier at søker ikke kan ivareta egenomsorg, eller er helt avhengig av praktisk eller personlig hjelp for å greie dagliglivets gjøremål.

6.4 TJENESTENES INNHOLD

Personlig assistanse er hjelp til og opplæring i alle dagliglivets gjøremål i og utenfor hjemmet, til en meningsfull fritid og til samvær med andre. Tjenesten tilbys gjerne som ulike hjemmehjelpstjenester, støttekontakt, boveiledning, eller brukerstyrt personlig assistanse (BPA). Den kan også tilbys i form av deltakelse i aktivitetsgrupper og / eller individuelt tilrettelagt tilbud i samarbeid med frivillige organisasjoner.

Tjenesten er aktuell for alle med psykiske problemer, funksjonsnedsettelse, familier med sammensatte problemer, personer med rusmiddelavhengighet med mer.

Trygghetsalarm kan være personlig assistanse der det for eksempel skal bidra til økt trygghet i hjemmesituasjonen og forebygge behov for andre tjenester, dagaktivitetstilbud kan etter omstendighetene også være en måte å yte personlig assistanse på.

6.4.1 Praktisk bistand – daglige gjøremål

Tjenesten omfatter hjelp til dagliglivets praktiske gjøremål, egenomsorg og personlig stell for eksempel:

Hjelp til nødvendig renhold:

- Alminnelig rengjøring av rom som er i daglig bruk; støvtørk av rene flater, gulvvaske, støvsuging og vask av bad/WC.
- Bistand til enkel oppvask / igangsetting av oppvaskmaskin.
- Bistand til innvendig vask av kjøleskap og mikrobølgeovn ved behov.
- Bistand til vask av klær i vaskemaskin i tjenestemottakers egen vaskemaskin, evt i felles vaskemaskin for HDO beboere.
- Sengetøyskift.
- Vindusvask inntil x 2 pr år på vinduer som nås fra gulvet (uten trapp / stige).
- For rengjøring, klesvask og sengetøyskift er minstestandard utmåling i tid 1,5 time hver 3. uke. I spesielle tilfeller (helsemessige årsaker hos søker, dårlig tilrettelagt bolig eller der du selv kan utføre deler av arbeidet) kan standard fravikes i tid og innhold. Det skal da begrunnes faglig.

Hjelp til personlig stell

- Påkledning, dusj med mer i samarbeid med hjemmesykepleien.

Nødvendige ærend:

- Vedbæring fra uthus og inn i huset i mindre mengder, dvs. 2 stk. vedvesker, og ingen andre kan utføre dette.
- Fjerne snø fra trapp / inngangsparti.

Ernæring:

- Hjelp til å skrive handleliste eller til bestilling av varer.
- Bistand til å handle inn nødvendige husholdningsvarer ved bruk av konto på butikk når det ikke er pårørende i nærheten som kan utføre dette.
- Matombringning.
- Bistand til oppvarming av ferdiglagd middagsmat i samarbeid med hjemmesykepleien.
- Kan få tilbud om tilrettelegging / påsmøring av brødmatt i samarbeid med hjemmesykepleien.

Annet:

- Påminning og motivering i personlig levesett, daglig kosthold med mer.
- Påminning og motivering til planlegging av daglige gjøremål ved bruk av for eksempel dagsplaner eller ukeplaner.
- Påminning og motivering til å delta i sosiale aktiviteter / nettverksbygging.
- Motivering til og komme i gang med arbeid, dagtilbud og fritidsaktiviteter.
- Påminning og hjelp for oppfølging av tiltak fra hverdagsrehabiliteringsteamet.

6.4.2 Praktisk bistand – opplæring

Tjenesten omfatter opplæring i husarbeid og matstell, personlig hygiene, påkledning, opplæring i forbindelse med måltider og boveiledning. Kan også omfatte opplæring i bruk av trygghetsalarm, ulike velferdsteknologiske løsninger, hverdagsrehabilitering.

- Hjelp og opplæring i ADL ferdigheter.
- Opplæring i å ivareta egen helse.
- Opplæring knyttet deltakelse i ulike typer aktiviteter.
- Trening og opplæring i sosiale ferdigheter.
- Opplæring i andre nødvendige aktiviteter.

6.4.3 Støttekontakt

En støttekontakt skal bidra til å gi den enkelte en meningsfull fritid med muligheter for livsutfoldelse og mestring av ulike livssituasjoner, der det er vanskelig for bruker å komme seg ut på egenhånd og / eller trenger støtte for å mestre forskjellige fritidsaktiviteter, og deltakelse i sosiale fellesskap.

Tjenesten kan omfatte:

- Gi bistand til deltagelse i ulike aktiviteter / fritidsaktiviteter.
- Gi bistand til deltagelse i sosiale og / eller åndelige aktiviteter.
- Bidra til at tjenestemottaker får en meningsfull fritid og samvær med andre.
- Pårørende og nær slekt engasjeres som hovedregel ikke som støttekontakt.
- Ved midlertidig opphør for eksempel pga. sykehusopphold, utover 1 uke, faller tildelte timer bort. Tjenesten opphører ved langtidsopphold.
- Alkohol serveres eller kjøpes ikke av støttekontakt.

6.5 HVA KAN FORVENTES AV TILDELINGSKONTOR / TJENESTEYTER

- Vedtak om tjenester vil bli evaluert minst én gang per år, eller oftere hvis det skjer endringer i brukerens helsetilstand / funksjonsnivå.
- Det tilstrebes at tjenestemottaker får færrest mulig tjenesteytere.
- Tjenesten blir gitt til avtalt dag og klokkeslett.
- Dersom tjenesteyter er forhindret fra å møte til avtalt tid (avvik på mer enn 1 time), meldes det fra om dette snarest mulig, og senest innen hjelpen skulle vært gitt.
- Dersom hjelpen unntaksvis ikke blir gitt til avtalt dag, vil tjenestemottaker få tilbud om annen dag.
- Det skal være mulig å bytte dag, såfremt det gis melding om dette i god tid på forhånd.
- Tjenesten blir redusert i ferien, dette blir da avtalt med tjenestemottaker og gjort etter individuell vurdering. Dersom den faste tjenesteyter har fravær / ferie kan vikar komme på annen dag og / eller annet tidspunkt enn tidligere avtalt.
- Tjenesten vurderes sammen med andre tjenestetilbud.
- Tjenesteyter har ansvar for å gjøre sitt til å bidra til et godt samarbeid med tjenestemottaker / pårørende.
- Tjenesteyter har taushetsplikt i alle forhold rundt tjenestemottaker.
- Tjenesteyter kan ikke motta gaver fra tjenestemottaker; dette gjelder ikke gaver av liten verdi slik som blomster, konfekt eller lignende.

- Målet med tjenesten blir avklart sammen med tjenestemottaker og skal fremkomme i vedtaket.

6.6 HVA FORVENTES AV PASIENT / BRUKER

Det vil alltid bli vurdert slik at det tjenestemottaker kan utføre selv, skal han / hun gjøre selv - så langt det er mulig. Det vil si at dersom tjenestemottaker selv kan tørke støv ved hjelp av hjelpemiddel, for eksempel vasketralle, blir det ikke innvilget hjelp til støvtørk.

- Gjør seg kjent med innholdet i vedtaket.
- Er til stede når tjenesteyter utfører praktisk bistand.
- Når en person mottar tjenester i hjemmet blir hjemmet automatisk tjenesteyters arbeidsplass. Det forventes at tjenestemottaker bidrar til å skape en god arbeidsplass for tjenesteyter jf. bestemmelsene i arbeidsmiljøloven. Det betyr blant annet at tjenestemottaker legger til rette arbeidsmiljøet ved å unngå:
  - overmøblering og mange små tepper/filleryer
  - tunge tepper, disse vil bare bli støvsugd
  - røykfyllt luft i rommene; lufte godt ut og ikke røyke når tjenesteyter kommer
  - husdyr må ikke være til hinder i arbeidet
- Tjenestemottaker innehar nødvendig utstyr som kan forventes som standard i norske hjem:
  - vaskebøtte, langkost med klype og kluter, evt. mopp med utstyr
  - støvsuger med regulerbart skaft
  - nødvendige vaskemiddel
  - vaskemaskin dersom tjenesteyter skal gjøre klesvask
  - vindusnal
- Gir beskjed i god tid dersom det er ønske om å avlyse besøket / bytte dag. Avlysninger som ikke er gitt på varsel med må betales
- Gir beskjed snarest mulig dersom det oppstår akutte situasjoner som gjør at tjenestemottaker ikke kan ta imot hjelpen, enten til tjenesteyter eller i resepsjon på Sundheim bo- og treningssenter.
- Hjemmet er lagt til rette for at tjenesteutøver får en god arbeidsplass, evt. tar initiativ til / tar imot hjelp til utbedring av bolig.
- Tjenestemottaker har ansvar for å gjøre sitt til å bidra til et godt samarbeid med tjenesteyter
- Renhold blir normalt ikke utført når det er besøkende til stede, eller når tjenestemottaker har besøk som kan hjelpe til.
- Tjenestemottaker har ansvar for at det er framkommelig til bolig, brøyting og strøing på vinterstid.

6.7 OPPGAVER SOM IKKE INNGÅR I PRAKTISK BISTAND

- Stryke klær, unntak der tjenestemottaker har avtale om hjelp til å henge opp gardiner.
- Rengjøring av områder over «skulderhøyde» eller rom som ikke er i bruk.
- Støvtørk av mange pynteting og lignende.

- Hagearbeid som stell av blomster, plenklipping og / eller raking.
- Storrensjøring av tak og vegger, vindusvask, boning av gulv, lufting av store/tunge tepper, pussing av sølvtøy / kobber, innvendig vask av skap, skifte av dobbeltvindu etc.
- Gang og trappevask i fellesareal.
- Baking.
- Rydde og vaske opp etter friske pårørende eller besøkende, gjelder også kjæledyr på besøk.
- Hjelp til kjæledyrhold.
- Frakting av søppelsekk.
- Forberedelse til høytider. Kan i spesielle tilfeller avtales innenfor tilmålt tid der bruker bor alene og ikke har pårørende i nærheten.
- Tjenesteyter har ikke anledning til å benytte tjenestemottakers bankkort for kontantuttak eller handel. Tjenesteyter skal heller ikke håndtere tjenestemottakers kontanter.
- Innkjøp og servering av alkohol.

6.8 EGENBETALING

- Egenbetaling, i hht. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester, skjer på grunnlag av netto inntekt av samlet skattbar inntekt for husstanden (ektefelle / samboer, hjemmeboende barn) før særfradrag. Inntektsgrensa blir justert etter grunnbeløpet i folketrygden, og satser for egenbetaling blir vedtatt av kommunestyret hvert år.
- Det tas egenandel for praktisk bistand, men ikke for personrettet bistand (personlig stell) som ikke gis som opplæring.